

Péntek Imre

Egy festmény ürügyén, L. Simonról

Van egy festmény rólam.

Egy amatőr munka.

Kezdetben nem tetszett.

A nejem mondta, hogy
ez egészszó, kár lenne mellőzni.

S beláttam, hogy igaza van. Így meg is kapta a méltó helyet
a lakásban.

Ez már Agárdon készült – a fotó -, onnan
lett lelopva a portré.

L. Simonék pincéjében borozgattunk,
már nem is emlékszem, mi volt az apropó.

Egy hosszú nagykabát volt rajtam, meg egy
lelógó, kinyúlt sál, s kezemben – mint annyiszor –
a megszokott fehér boros pohár.

A pince akkor már ismerős volt.

Két tágas cső futott az agárdi talajban,
az egyikben óriás hordók sora,
a másikban a vendégek fogadására székek és asztalok.

Itt készült a pillanatfelvétel.

Többször szerencsétlenné tettük az L. Simon családot,
akiknek módjuk nyílt arra, hogy befogadják az irodalmár társaságot,
amelynek egyre jelesebb tagja lett a fiúk.

Avantgárd költőként kezdte,

„ismeretlen emberek terheit cipelem,

Így könnyebb,

könnyebb elviselni,

hogyminden kép és költemény”

Így lett felkentje az átváltozásnak,

jelképét,

a jellegzetes hajlított X-et variálva,

mint egy közlekedő edényt, amelynek

csővezetékében a fehér semmi cirkulált,

hogymelnyerje végleges állapotát.

Már nem merem mondani neki: „Laci, te, hallod-e?”

Főleg, hogy 50 éves lett. Ez már tekintélyes kor.

(Kár, hogy betegségem miatt kimaradt az ünnepség.)
Már fiatalon metonímiákban gondolkodott.
S költőként megtartotta ezt a jó szokását.
Esszéit is figyelemmel kísértem.
Konzervatizmusa egyre elmélyültebb formákat öltött.
Lassan tőle tanultuk a két világháború közti
gondolkodók eredeti elképzeléseit.
„Ördög és pokol” – mondtam magamban,
de elismerően csettintettem a két ujjammal.
„Ez a gyerek befutotta a pályáját.
Hát akkor, mit akarunk még tőle?”

A nejlonszatyor dicsérete

A nejlonszatyor korunk nagy találmánya,
vegyipari boszorkánykonyhák leleménye,
hódolat az árukat cipelő ember előtt,
aki nem tud betelni az áruházi bőség látványával,
legszívesebben mindent beletömne a nejlonszákjába,
ősember módjára elejtve a zsákmányt a pláza-barlangokban,
és viszi, cipeli két kézzel megmarkolva, görnyedve
a plázák fizetőképes ajándék terhét
az otthoni frigóba, mélyhűtőbe, hűtőládába,
hogy a lakótelepi konyhában
a mosogatópultra kipakolva
készítsen pazar lakomát
megtérő/megértő szereteteinek.
De a nejlontasakot nem dobja el!
Dehogy!
Külön polcra helyezi, gondosan összehajtva,
mint értékes holmit, nélkülözhetetlen lét-tartozékot,
a modernitás megtestesült szimbólumát.
Kegy tárgy ez, imádni való sacrilégium,
melyhez illik elmondani egy-két gyors fohászt,
kegyeletes könyörgést.
A nejlontáska – adjuk meg a tiszteletet nevének – korunk
legpraktikusabb hordozó eszköze, de nem csak az!

Esztétikai jelenség, vizuális kellék, a készletbe begördülő aranyvonat.
A lélek is nemesül tőle, szelíd szárnycsapásokkal felemelkedik
a magosabb szférákba, mint megható, mindenható égi reklám,
tartós kínálat, eltéphetetlen monolit-elem, a vásárlások csereértékén
egyensúlyozó ikonikus kincs,
mely tágas tereket ölel fel és apró női retikülökbe is elfér, szerényen meglapul,
mint a vásárlások anyatigrise, hogy aztán elnyelje a legjobb falatokat,
egy szusszanásra, bajuszt se törölve,
a lomha terheket, melyek gúzsba kötik a legszebb mozgulást,
amitől feje állhat a növekvő forgalom, a százalékos bővülés,
a sehol meg nem álló, magaslati csúcsárendmény.
A szerénység és nagyság kvintesszenciája, hogy tort ül
a nem nyugvó helyzeteken,
és meglapul, alaktartó-és változtató, jelentéktelenségével
provokál, meghódítva csuda magaslatokat, anélkül, hogy
megérintené az ilyen-olyan flancos hivalkodást.
A változatossága elkápráztató:
van egészen miniatúr, aprócska méret, szinte rejtőzködő hasznosság,
s van egészen óriási zörgő-börgő alkalmatosság,
baromi tartós anyagból, leszakíthatatlan fülekkel,
de itt álljunk meg egy szóra:
mert a „füles” szatyor egészen más dimenzió, mint a nem füles,
aminek csak kivágott, tenyérnyi fogója van.
Nem lenezés ez, csak áldozatbemutatás az Örök Praktikum előtt!
A neve is más, „piskótafüles”, az eladónál is úgy kell kérni: „szalagfüles”.
A füles jószág magasabb rendű termék, cikk, holmi.
Ennek méltósága van, presztizsértéke.
Változatos színekben pompázik,
s rajta emblémák, szövegek, mintázatok szövedéke.
A nyelv sokféle, de főleg angol (amerikai),
a képtelenségek templomából,
a piac szürreális álomterméke,
kitágult költői hószentáregere,
mely lötyög, de azért nem esik le – a színvonal.
A reklámpiac fantáziájának ideális felülete
a költség nélkül mozgó hirdetés,
amikor a vevő maga a szuper reklámhordozó,
ingyen és bérmentve viszi világgá a tömegtermelés dicséretét,
mint valami globális postás, anyagkiszervező,

önkéntes boldogságbeszervező,
önkéntes panel-háziáldás.

A reklámszatyor gyúrhető, gyúrható,
összehajtható zsebkendőnyire és a legváratlanabb
pillanatban előrántható.

Hányszor menti meg a helyzetet ez a modern csodalény,
amikor bele kéne rakni valamit valamibe!

S ekkor jön a szinte önkéntes felajánlkozás!

Az Engem szeress, ne más. Dicsekedj velem
nyugodtan, minden dicséret rám fér.

Hisz a jó nejlonszatyornak lelke van, önérzete, böcsülete,
tartja magát a végtelenségig, amikor irdatlan súlyokkal
megpakolva a cipekedő is érzi: határértékhez érkezett,
és magában imádkozni kezd: csak még a lépcsőházig tartson ki.

(S az ima meghallgattatik.)

S ehhez is kell némi önérzet, önértékelés: nem

a lehetetlen szituban szakad ki, mozgólépcsőn, taxin kilépve,

a kedves előtt, a gyűlölt szomszéd mellett,

mert a jó nejlontáska ideális partner, szerető szív,

a megértés koincidenciája,

magányos utakon hivatást kölcsönöz a cipekedőnek,

a tétovázó megtalálja azt a viselkedési formát,

aminek nyomán felnéznek rá.

Mert a járókelők nyilvánvalóan látják: itt kérem önfeláldozóan
visznek valamit valahová, a nejlonszatyor segítségével.

A bámulat és megelégedés hullámai végigsöpörnek

az utcafronton, elősegítve a vivés szent folyamatát

(természetesen rikító nejlontáskába rejtve)

a felfoghatatlan célállomásig.